

V marci hľadajú deti „svoje“ škôlky

Od 1. do 15. marca možno prihlásiť deti do materských škôl v Starom Meste. V týchto dňoch budú riaditeľky MŠ prijímať žiadosti zákonných zástupcov o prijatie detí pre školský rok 2013/2014.

Materské školy Starého Mesta „praskajú vo švíkoch“, teraz (2012/2013) je v nich zapísaných 1 078 detí, z toho 385 mladších ako 5 rokov. Aj sprísnenie priestorových požiadaviek spôsobilo pokles kapacity proti obdobiu 2010/2011, kedy bolo zapísaných až 1 121 detí. Do obecných materských škôl prijímú takmer všetky deti zo Starého Mesta, samozrejme, ak to kapacita dovolí. MŠ neverejných zriaďovateľov na území Starého Mesta disponujú nízkou kapacitou (do 150 detí). Obrovský záujem rodičov je aj zo susediacich mestských častí. Motívom bude azda dobrá dostupnosť zariadení pre rodičov, pracujúcich v mestskej časti, či ňou denno-denne cestujúcich za prácou.

V zmysle školského zákona MŠ prijímajú prednostne deti, ktoré dovŕšili päť rokov a deti, ktoré majú odloženú povinnú školskú dochádzku. O prijatí dieťaťa z inej mestskej časti rozhodnú, iba ak nenaplnia kapacitu staromestskými. Riaditeľky/riaditelia MŠ môžu prijať aj trojročné deti, aj tie, ktoré dovŕšia tri roky do 31. augusta 2013.

Zatiaľ sa podarilo iba po jednej triede rozšíriť kapacitu MŠ na Javorinskej a Šulekovej. V minulom volebnom období sa od 1. 9. 2009 presťahovali deti z MŠ Radlinského vtedy do novo zrekonštruovaných priestorov na Javorinskej 9. Rozhodnutie o zrušení MŠ Radlinského 53 z minulého volebného obdobia sa z pohľadu prudkého rastu záujmu javí unáhlené. Budova bola vrátená do správy mesta a konečne, v minulom roku, som s radosťou podporil rozhodnutie MsZ, ktorým je táto budova určená pre Zák-

ladnú umeleckú školu s výtvarným zameraním s pôvodným, 40-ročným pôsobiskom na Podjavorinskej 9. Tento objekt bol vydaný v reštitúcii, preto bola dočasne (ale veľmi dlho) umiestnená núdzovo na Mlynských nivách 37.

Staré Mesto aktuálne chystá novú MŠ, no je to opäť iba zmena umiestnenia. Presťahuje sa z Medenej ulice do nových priestorov na Heydukovej ulici. MŠ na Medenej bola v prenájme a presťahovaním do „vlastného“ mestská časť ušetrí na nájomnom v prospech iných potrieb cca 37 tisíc € ročne.

Myslím si, že dom s oploteným dvorom na Mýtnej 33 smerom do vnútrobloku, uzavretom domami na Mýtnej, Tabakovej a Šancovej, je vhodným priestorom pre zriadenie MŠ práve pre deti od troch do piatich rokov. Prípadne i v kombinácii detskými jaslami, o ktoré je tiež mimoriadny záujem. Jasle fungujúce na Čajkovského a Javorinskej nestačia uspokojiť záujem mladých rodín. Aj táto téma významne súvisí s úctou k ženám a matkám. Ony sú najviac zaťažené starostlivosťou o deti. Ženy okrem lásky potrebujú aj spoločenské uplatnenie rovnako ako my, muži. Riešenie dilemy: „Kto ostane s deťmi“ môže viesť aj k rozvodu.

Nemožno sa uspokojiť iba s preferovaním tradičného modelu rodiny a teda aj starostlivosti o deti v nej. V konečnom dôsledku totiž vedie „k zmenšovaniu rodín“. Rodina s jedným dieťaťom je totiž nesporne negatívom pre budúcnosť a najmä v sociálnych skupinách prevažujúcich v Starom Meste. Väčšina z nich je totiž schopná, pri náležitej podpore spoločnosti, vychovať viac detí s potenciálom spoločenskej prospernosti. Umožniť mladým rodičom rozvíjať svojou profesiou a súčasne dobre zabezpečiť starostlivosť o deti je beh na dlhé trate. Štartovný výstrel už zaznel, váhanie vybehnúť neprinesie ovocie úspechu.

Župa sa dohodla výhodnejšie

Keď som v októbri 2010 vyzýval župana, aby nepodpísal uznesenie, ktorým koalíční poslanci schválili mimosúdne vyrovnanie s dopravcom regionálnej autobusovej dopravy, bol som pre mnohých dobre že nie don Quijote de la Mancha. Podľa uznesenia mal vtedy BSK zaplatiť 4,8 mil. € a vzdať sa akýchkoľvek nárokov z takto uhradenej straty dopravcu pri výkone vo verejnom záujme do budúcnosti. Pán župan, iste pod tlakom argumentov, vyhovel mojej žiadosti a rozhodnutie nere realizoval. Skoro dva roky trvala príprava novej zmluvy o mimosúdnom vyrovnaní.

Podľa nej samosprávny kraj doplatí spoločnosti

Slovak Lines 3,8 milióna € za neuhradenú stratu z rokov 2006 až 2008 a tento ich použije na modernizáciu za 23 miliónov € bez d.p.h. Vozový park Slovak Lines sa tak rozrastie o 130 nových nízko-
podlažných autobusov najneskôr do roku 2016 a 13 vozidiel zmodernizujú. Podmienkou tejto investície je predĺženie zmluvy pri zabezpečovaní autobusovej dopravy na území kraja do roku 2021. Takýto návrh odsúhlasila, spolu so mnou, už naozaj drvivá väčšina poslancov. Teší ma, že tentoraz bol boj s veternými mlynmi úspešný pre nás všetkých.

Martin Borgula

Marcovo – sviatočne

Žena – v minulosti aj dnes neustály zdroj inšpirácie, dôležitého citového zázemia pre nás, mužov. Najprv blízkosť matky, daryne života, neskôr krehkosť prvej lásky a v dospelosti životná partnerka – niekto, o koho sa dá oprieť, na koho sa tak radi spoľehame, niekto – Ona – ktorá si zaslúži našu lásku, úctu, vďaku. Občas sa vyjadríme kvetom, veľa či málokrát slovom, často však berieme jej blízkosť natoľko prirodzene, že nato ani nepotrebujeme slová. Ale mali by sme. Naše ľudské vzťahy chcú aj slová, aj gesta, aj kvety. Najmä ak sú úprimné, podmienené citom. Začiatok marca je pre nás predzvestou prichádzajúcej jari. A mne sa od detských rokov spája aj s pekným sviatkom – 8. marcom. Spomínam si, že som pre svoju mamku prinášal zo škôlky a neskôr aj zo školy vlastnoručne zhotovený malý darček alebo pozdrav. S otcom sme pridali kvety aj osobnejší darček. Viem, že sa dnes o tomto sviatku, o tradícii MDŽ, vo verejnosti všeličo hovorí, vrátane jeho zaznávania. Ale ja v ňom stále pociťujem ono čisté – synovské prianie.

Odkedy som sa stal manželom a neskôr aj otcom, precitujem ho ešte viac. Viac, z úcty ku ženám, ktoré si to od nás, mužov, zaslúžia. Zaslúžia preto, že denne naplňajú svoje poslanie – životných partneriek, matiek aj láskavých starých mám. Im všetkým patrí naša vďaka a úcta.

Prijmite, prosím, moje úprimné pozdravy a blahoželanie.

Okienko do staromestských klubov

Rok 2012 – patrilo mu podľa aktivít EÚ aj prímene **Rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami**. Pre mňa však neznamenal absolútne novum, lebo Denné centrá pre seniorov v Bratislave – Starom Meste ako aj rôzna agenda, týkajúca sa zlepšovania podmienok občianskeho života tejto vekovej kategórie občanov patria od

samého začiatku k mojim poslaneckým prioritám. Som rád, že ma členovia Klubov v Starom Meste berú ako svojho, aj ja ich tak vnímam. V zimnom období, ktoré sa pomaly naplňa, bola v spomínaných Denných centrách venovaná značná pozornosť príprave aj priebehu tradičných podujatí. Veď Vianoce, Silvester, príchod Nového roka a po ňom aj veselé obdobie Fašiangov to sú príležitosti na zorganizovanie príjemných chvíľ, prinášajúcich spoločnú radosť, potešenie i zábavu. Snažil som sa k nim prispieť či už osobne alebo prostredníctvom svojich spolupracovníkov, tiež vecným či finančným príspevkom. Osobné stretnutia v DC, ale aj aktívna spolupráca s Radou starších i Jednotou dôchodcov Slovenska znamenajú pre mňa obohatenie v ľudskej rovine i poslaneckých aktivitách. Som neraz našim občanom – seniorom vďačný za dobre mienené rady, po-

strehy, žiadosti aj prípadnú kritiku. Späť sa snažím v rámci svojich možností prispievať zase ja do rozvoja ich aktivít, plánovaných a realizovaných v Kluboch aj DC, či už na Gaštanovej, Záhrebského, Kýčerského, Karadžičovej. Nebola to iba účasť na ich spoločenských podujatiach, ale aj pomoc pri sťahovaní nábytku, drobných opravách na zariadení i v dopĺňaní vhodného inventáru predmetov do spotreby. Na jarne obdobie už spoločne plánujeme – ako po minulé roky – autobusové výlety, tentokrát do Gabčíkova a Skalice, tiež prehliadku expozícií Hradu a areálu Devína. K MDŽ pripravujeme spolu s JDS a ďalšími subjektmi pekný koncert. Iste to nie je veľa, a nie som jediný, čo sa angažuje v tejto oblasti, ale som si vedomý, že naši seniori si pochopenie, empatiu a starostlivosť od nás, mladších, v plnej miere zaslúžia.

Martin Borguľa

Budú chodníky nasledujúcu zimu čisté či so snehom?

Zima tento rok riadne „potrápila“ Bratislavu. Ešte pred pár dňami zápasili obyvatelia so snehom na chodníkoch pred svojimi domami. Ako každý rok uvažovali spolu s chodcami nad tým, či stáročná tradícia, prevzatá do zákonov - povinnosť odpratať sneh pred svojho domu - je dobrá pre obec ako aj veľkomesto. Chodci, konfrontovaní s nebezpečím chodníka kúsok očisteného a s ďalším úsekom už pod závejom, tiež rozmýšľajú, či by nebolo pre nich lepšie, ak by sa celá dĺžka chodníka odpratala naraz a nie po kúskoch. Takúto koordináciu však v bežnej praxi ťažko očakávať.

Právnické výrazy, používané v súvislosti s vykonaním povinnosti - „bez zbytočného odkladu“ alebo „neodkladne“ - ju nezabezpečia. Na druhej strane sa mnohým môže zdať prenesenie povinnosti na samosprávu rovnako rizikové. Pre nikoho z nás už ale nie je neobvyklé, že sa zákonom od vlastníka nepožaduje očistenie celej cesty pred jeho domom. No často spomínaná tradícia z čias cisárkovej Márie Terézie bola práve taká. Nerozlišovala cestu/chodník. Požiadavky modernej spoločnosti na dopravu a efektívnosť a azda i produktivitu práce nás vedú k centralizácii rôznych služieb. Napriek tomu, že často nie sme spokojní s rýchlosťou odstraňovania snehu z cesty na „našej“ ulici alebo blízkeho

námestia, iste by nás nenapadlo zameniť autá so snehovým pluhom či radlicou za lopaty a ručné zhrňáče a očistiť si cestu pred svojím objektom. Preto si myslím, že už dávno nastal čas zmeniť tradíciu. Odstraňovanie snehu na chodníkoch nie je „zadarmo“, alebo by nemalo byť. Tých, čo sa spoľahnú, že sa sneh skoro roztopí, je však často veľa. Nikto zatiaľ nespočítal, koľko peňazí mali vynaložiť či vynaložili vlastníci objektov na zimné čistenie chodníkov. Myslím si, že v Bratislave to nebude zanedbateľné číslo. Ak by tieto prostriedky boli koncentrované, iste by bolo možné nakúpiť aj techniku výkonnejšiu ako lopaty.

My všetci patríme k niektorej z takmer 3000 samospráv Slovenska a tradíciu nemusíme „lámať“ zákonom tam, kde stále vyhovuje. Je to otázka rozhodnutia o dani z nehnuteľnosti a jej použití. Všeobecne záväzným nariadením môžeme upraviť naše spoločné povinnosti tak, že ich nebudeme vykonávať individuálne, ale spoločne, a nebude to v rozpore so zákonom.

Po nezvykle bohatej snehovej nádielke však už niet pamiatky. Zato špiny, krátko ukrytej pod nedávnym snehom, je akosi priveľa. Aj tú musíme z chodníka odstrániť my všetci, zatiaľ samostatne.

„Medická záhrada pre všetkých“

Parky v centrách veľkých miest sú vždy skvostom, hoci niekedy len potenciálnym. Okrem parku pri Grassalkovičovom - prezidentskom paláci sú na území Starého Mesta z väčších všeobecne prístupné už len dve „záhrady“: Medická na 29. augusta a Vešeléniho na Dunajskej. Z oboch dávnejšia minulosť a v druhom prípade aj nedávna riadne odkrojili. Ondrejský cintorín, ktorý je aj pietnym miestom, nerátam, aj keď na pokojné prechádzky s kočíkom je ideálny.

V polovici minulého roku bola mestskou časťou opatrne predstavená iniciatíva s názvom, rovnomeným k môjmu príspevku - „Medická záhrada pre všetkých“ - a jej nosným motívom mala byť podpora komunitným aktivitám. Cieľom malo byť rozšírenie možnosti aktívneho využívania Medickej záhrady pre všetky skupiny obyvateľstva, podpora aktivity miestnej komunity a možnosti realizácie rozličných akcií a činností s využitím foriem dobrovoľníctva či medzigeneračnej spolupráce. Hmatateľným výsledkom by bolo aj vnesenie ďalších

prvkov mobiliáru do priestoru medzi domčekom a objektom sociálnych zariadení na hranici s Poľnou. O čosi neskôr, v októbri, bol poslancom predložený návrh na prenájom domčeka neziskovej organizácii. Zvláštnosťou bolo, že súčasťou vo svojej podstate nájomnej zmluvy na domček za 6000 €/rok bola aj dohoda o vytvorení akejsi programovej rady projektu „domček Medická záhrada“ na kultúrne a spoločenské účely, bližšie nešpecifikované. Pred tromi rokmi som zastupiteľstvu navrhoval vytvoriť na Poľnej ulici nový Malý trh. Financie mala zabezpečiť investícia do vybudovania podzemnej garáže pod ulicou a nad ňou bratislavský mikro Naschmarkt. Bez zabratia ich vzácného priestoru by vzniklo zázemie pre oba parky rozdelené Poľnou. Architektonická štúdia ponechávala priestor aj pre drobné kultúrne aktivity. Predchádzajúce Staromestské zastupiteľstvo ambiciózne zámery nepodporilo, z opatrnosti, ako spomenul pán poslanec Holčík. V októbri 2012

sme spoločne nepodporili projekt „domček Medická záhrada“. Dôvodom môjho postoja bolo a je udržanie čo najväčšieho priestoru pre park. Podľa môjho názoru do parku nepatria denno-denne organizované eventy, ale vytvorenie podmienok pre denno-denné primerané individuálne, teda NIE „centrálne“ organizované aktivity, lebo RUŠIA tých, čo sa na nich nezúčastňujú. Väčšie podujatia, podľa mojej mienky, treba tu uskutočňovať s veľkou opatrnosťou až pietou (cez ulicu je predsa historický cintorín). Vytvorenie Programovej rady poslancami alebo ingerenciou Kultúrnej komisie pre nezávislé rozhodovanie o tom, na aké podujatie dá Staré Mesto súhlas pre všetky verejné priestory, by som uvítal aspoň ako poradný orgán starostky. Aj ja si myslím, že domček pri zadnej bráne z Poľnej je potrebné využiť lepšie, než ako sklad náradia.

Martin Borguľa

Petícia proti bezdomoveckému centru na Mýtnej

Vďaka Petícii 3200 signatárov som dostal šancu vyhľadať vhodnejšie situovaný priestor než je Mýtňa 33. Poslanci Mestského zastupiteľstva nepotvrdili septembrové rozhodnutie s konečnou platnosťou. Verejný prísľub pána primátora Petícii o súčinnosti Magistrátu pri hľadaní dáva reálnu šancu pre viacstrannú výhodnosť. Ako jej hovorca, som potvrdil, že cieľom Petície nie je odmietnutie pomoci bezdomovcom. Ponúkam o.z. VAGUS pomoc poslanca aj finančnú z vlastných

zdrojov. Petičný výbor vytkol, 7. februára prerokovávanému stanovisku Magistrátu, chýbajúce alternatívy na využitie Mýtnej 33 na verejné služby v prospech okolitých obytných štvrtí. V tejto súvislosti petičný výbor upozornil, že odborný názor Oddelenia územného rozvoja, vo veci umiestnenia centra nebol v dôvodovej správe k septembrovému materiálu na schválenie nájmu spomenutý. Pri prerokovaní sa preto vtedy naň neprihliadlo. Zo záveru stanoviska tohto odd.

v prílohe materiálu MsZ na 26. 9. (2012) citujem: „Vzhľadom na polohu záujmových pozemkov v blízkosti Račianskeho mýta a reflektujúc zároveň postupnú prestavbu bývalej tabakovej továrne v prospech kvalitných urbanistických štruktúr (Nová Mýtňa) neodporúčame v tejto lokalite z hľadiska tvorby územia umiestniť zariadenie so špecifickým charakterom a takéto riešenie nepodporujeme.“

Martin Borgula, poslanec za Staré Mesto

Plán dopravnej obslužnosti Bratislave veľmi chýba

Ešte v apríli 2011, už takmer pred dvoma rokmi, hľadajúc ozdravné riešenie pre financie DPB, každým rokom zvyšujúcim svoj dlh, poslanci z dopravnej komisie hľadali systémové riešenie stanovenia dopravného výkonu, objednaného Magistrátom na rok 2012. Nazvali ho „plán dopravnej obslužnosti“ a mal vyjadrovať štatisticky očakávané nároky cestujúcej verejnosti na dopravu v meste, vtesnanú do ekonomicky udržateľného počtu liniek a prejazdených kilometrov. Magistrát však nedisponoval odbornou kapacitou a na dodávateľské spracovanie odbornou organizáciou nebolo peňazí.

V predchádzajúcich obdobiach organizoval plán dopravy iba samotný Dopravný podnik podľa skúseností a údajov získaných v predchádzajúcich rokoch. Odborne tak nemalo vedenie podniku partnera a oponentúra prebehla iba na politickej úrovni v Zastupiteľstve. Takáto málo konkurenčná metóda objednávaní dopravných výkonov v ostatných rokoch priviedla dopravný podnik do každoročnej straty. Lenže túto stratu, nepokrytú schválenou dotáciou a tržbami, neplatia iba cestujúci, ale všetci obyvatelia mesta bez rozdielu. Požiadavky našich voličov sú samozrejme dôležité a každý poslanec musí na ne prihliadať. Preto rozhodnutie prerušiť činnosť mestských poslancov vo funkciách manažérov mestských podnikov sa javí ako systémové.

To však iste nepostačuje. V hospodárskych vzťahoch musia byť obaja partneri odborne dobre pripravení, ak chcú dosiahnuť úspech. Avšak Magistrát na túto úlohu dodnes nie je pripravený. Očakávam, že hlavný dopravný inžinier kompetentne predloží poslancom svoje návrhy a požiadavky. Nie je to ľahká úloha. Veď viac ako 30-ročné „potácanie sa“ medzi víziami a realitou určilo dnešný stav hromadnej dopravy v Bratislave. Plán do-

pravnej obslužnosti má dve úrovne. Jednu strategickú a druhú akútnu. Na určovanie akútnej krátkodobej postačovala samoregulácia „spätnou väzbou“ použitím poznatkov z dopravného podniku. Avšak strategická úroveň plánovania presahuje jeho možnosti aj kapacity.

Zrušenie Útvoru hlavného architekta zapríčinilo dnes chýbajúce podklady pre strategické rozhodovanie o trasovaní Nosného dopravného systému. Dnes chýbajúci útvor Magistrátu často nahrádza občianska iniciatíva. Takou je napríklad neformálne združenie „Tram Štefánikova“. Toto nedávno predložilo Dopravnú komisiu mestského zastupiteľstva dôsledne spracovanú štúdiu alternatívneho vedenia ďalšej etapy koľajového NDS z Petržalky na Hlavnú železničnú stanicu cez Nám. SNP - Suché mýto a Štefánikovu. Veľmi ma to teší, no nazdávam sa, že nie je možné iba sa spoliehať na motíváciu a návrhy od občianskych iniciatív.

Som presvedčený, že pozície poradcov primátora - hlavnej architektky a hlavného dopravného inžiniera - nie sú dôstojnou a už vôbec nie dostatočnou náhradou za bývalý Útvor hlavného architekta.

Nepochybne, výstavbe bližšia križovatka s koľajovým napojením na predmostie Starého mosta - Šafárikovo námestie je doposiaľ bez jasného a jednoznačného riešenia. Aj keď dopravné prúdy sú značne jednoduchšie, než na spomenutej križovatke pod SAV-kou a Palugayho palácom, je zase táto súčasťou významného verejného priestoru. Preto očakávam intenzívnu spoločnú prácu hlavnej architektky a hlavného dopravného inžiniera na vytvorení funkčnej aj estetickú zatial ešte nejasej podoby Šafárikovho námestia.

Kedy budú dobré cesty v Bratislave? ...o 2500 rokov

Napriek faktu, že v hlavnom meste je prihlásených najviac áut a na dani z motorových vozidiel vyberá Bratislavský samosprávny kraj (BSK) najviac finančných prostriedkov spomedzi všetkých VÚC, je stav ciest v Bratislave priam katastrofálny. Pokiaľ iné kraje s výnosom dane ledva vystačia, BSK stačí na správu ciest necelá polovica výnosu. Zvyšok bol vždy použitý aj na výdavky, ktoré s dopravou vôbec nesúviseli.

Pre porovnanie tu sú údaje za rok 2011:

Hl.mesto/kraj	Cesty v správe (km)	Premostenia (ks)	Cestná daň (mil. EUR)	Výdavky na cesty (mil. EUR)
Bratislava	420 ¹⁾	99 ²⁾	- ³⁾	12
BSK	510	130	31,3	14,5

¹⁾ vrátane 103,4 km ciest I., II. a III. triedy ciest zaradených do cestnej siete SR, stav k 1. 1. 2011;

²⁾ 97 menších premostení + Most Apollo a Most SNP (bez diaľnično - železničného mosta a Starého mosta);

³⁾ infraštruktúrnou daňou je 50 % z výnosu dane z nehnuteľností na území hlavného mesta. V roku 2011 bol podiel na výnose tejto dane pre mesto vo výške 22,5 mil. EUR;

Vo všetkých mestách a obciach spravujú cesty II. a III. triedy samosprávne kraje. Výnimkou sú iba Bratislava a Košice, kde sa o všetky cesty stará ich magistrát. V Bratislave je pritom dĺžka predmetných komunikácií porovnateľná s celým Bratislavským krajom. Ale župa mestu s ich opravami nijako nepomáha. Hoci 103,4 km ciest v Bratislave je zaradených priamo do cestnej siete SR.

Situácia je o to zložitejšia, že Bratislave stále hrozí nútená správa a musí šetriť naozaj, kde sa len dá. Preto ťažko vyčleniť dostatočné financie na rekonštrukciu rozbitých komunikácií. Aj pri doterajšom tempe a výške dotácií sa kvalitných ciest v našom hlavnom meste možno naozaj „dočkáme až v roku 2500“! Na prvom februárovom mestskom zastupiteľstve poslanec a podpredseda BSK pán Nesrovnal ospravedlňoval odmietnutie pomoci župy mestu dotáciou, žiadanou primátorom Bratislavy aj mnou pri schvalovaní rozpočtu v decembri minulého roka. Dotáciu na údržbu ciest sme chceli aspoň čiastočne zabrániť katastrofálnej situácii v meste. Mnohí zo župných poslancov, ktorí dotáciu pomoci odmietli, sú tak ako aj my, navrhovatelia, poslancami za volebné obvody v Bratislave!

Výhovorkami boli najmä údajná nesystémovosť či nemožnosť poskytnutia dotácie. Naopak, riešení je viacero. Účelová dotácia je len jedným z nich, ale nepochybne najrýchlejšie zabezpečí nevyhnutné opravy v tomto roku. Ostatné možnosti sú procesne náročnejšie, a preto zdĺhavejšie. To však neznamená, že sa nimi netreba zaoberať. Požiadavku na prevedenie vlastníctva komunikácií z mesta na kraj považujem za jedno z principiálne správnych riešení. Neznamená totiž, ako sa niektorí mylné domnievajú, stratu kontroly nad mestskými komunikáciami. Veď centrálnym správnym orgánom je na území hlavného mesta stále Magistrát bez ohľadu na vlastníctvo komunikácií. Na druhej strane evidentne neudržateľný súčasný stav v distribúcii cestnej dane v rámci Slovenska čoskoro prinesie zásadnú legislatívnu zmenu. Pre BSK bude iste prínosom, ak sa sieť ciest napravi rovnakým kľúčom ako v ostatných krajoch. Inak by v takomto procese mohlo dôjsť k znevýhodneniu Bratislavského kraja v porovnaní s ostatnými.

Martin Borgula

Cestná daň v BSK stále najvyššia

Daň z motorových vozidiel sa stáva trňom v päte komunálnych politikov. Len pred necelým polrokom predsedovia samosprávnych krajov upozorňovali, že nemajú financie na opravy ciest a „žalovali“, že tá Bratislavská má daňových prostriedkov nespravodlivo veľa na svojich niečo málo viac ako pol tisíce kilometrov. Príčin takéhoto stavu je viacero, niektoré sú zakódované už vo vzniku vyšších územných celkov. Fiškálna decentralizácia verejnej správy s neefektívnou harmonizáciou má však levý podiel na výrazných regionálnych rozdieloch.

Trend nárastu počtu nákladných vozidiel, registrovaných v siedmich krajoch, je v ostatnom desaťročí pomerne vyrovnaný, iba v Bratislavskom samosprávnom kraji prudko narástol. Za roky 2005–2008 sa takmer zdvojnásobil. Po roku 2008 sa síce vplyvom recesie mierne spomalil, ale proporcionálne rovnako aj v iných krajoch. Ak napríklad počet ťahačov v BSK od roku 2003 stúpol zo 787 na 4860 v roku 2011, tak v Banskobystrickom samosprávnom kraji (BBSK) stúpol zo 764 len na 2173.

Kým príjem z cestnej dane ostatných krajov (rok 2011) je v priemere 14 mil. €, BSK dosiahol v roku 2011 výnos 31,3 mil. €. Pre rok 2012 sa očakáva výnos vo výške 33,4 mil. €. BSK spravuje na území miest a obcí okrem Bratislavy „iba“ 536 km ciest II. a III. triedy a 113 cestných mostov, kým ostatné kraje majú v priemere 1916 km ciest, pričom najkratšiu sieť spravuje Žilinský kraj v dĺžke 1144 km a najdlhšiu Banskobystrický až 2460 km.

Napriek tomu Bratislavský kraj zaviedol pre rok 2011 zo všetkých krajov najvyššiu sadzbu cestnej dane. BSK vôbec nepristúpil ani na zvýhodnenie vozidiel, spĺňajúcich normy „Euro 4 a 5“, hoci „harmonizačné“ Smernice ES (EHS) zavádzajú prijímať daňové opatrenia v ekologickej oblasti, t.j. sadzby diferencované aj podľa emisií. V malom rozsahu uplatňujú ekologicke zvýhodnenie iné kraje práve pre nízky dosahovaný výnos, ktorý nedokáže pokryť výdavky na správu ciest. Jediným

objektivizujúcim dôvodom je práve nízky výnos iných regiónov, nútiacich ostatné samosprávne kraje držať sadzbu relatívne vysoko. Týmto je zvýhodňovaný BSK, ktorý z titulu vysokého príjmu nemôže zaviesť dampingovú sadzbu dane. To však nevysvetľuje, prečo sú sadzby v rámci SR už druhým rokom najvyššie práve v BSK. Rokom 2013 mu vo výške sadzieb sekunduje iba Žilinský kraj.

Príjem cestnej dane potom tvorí až približne polovicu daňových príjmov BSK (druhá polovica je podiel na dani z príjmu fyzických osôb). Iné samosprávne kraje dosahujú podiel v priemere iba 16 % až 20 %. Pre objektivnosť treba povedať, že je to spôsobené aj prerozdelením výnosu dane z príjmu fyzických osôb, kde je BSK čistým prispievateľom. Bratislavský kraj je však „oslobodený“ od starostlivosti o viac ako 100 km ciest zaradených do cestnej siete SR na území Bratislavy. To sú hlavné dôvody vzniku extrémne vysokého prebytku výnosu cestnej dane pre BSK.

Aktuálne tvrdenia niektorých predstaviteľov BSK o potrebe použitia tohto prebytku na výdavky pre kultúrne, školské alebo sociálne ustanovizne však neobstoja. Tieto sú v plnej miere hrazené štátnymi dotáciami alebo z podielu na výnose dane z príjmov fyzických osôb a čiastočne aj úhradami konzumentov ich služieb.

Pravda je taká, že Úrad BSK je drahá ustanovizeň. V programovom rozpočte BSK pre rok 2013 v programe „Administratíva“ boli schválené výdavky 4,45 mil. € a v programe „Plánovanie, manažment a kontrola“ 5,81 mil. €. Zdalo by sa, že viac ako 10 mil. € môže postačiť efektívne pracujúcemu úradu verejnej správy. No v štyroch iných programoch je schovaných ešte ďalších 4,6 mil. €. V skutočnosti sa schváleným rozpočtom kryjú náklady Úradu BSK vo výške takmer 15 mil. €, čo je viac ako 12 % z plánovaných celkových výdavkov.

Sro

Ako je to so županovými rukami

Keď sa proti výberu šéfa penziónu a domova dôchodcov Pri vinohradoch vzniesla vlna protestov. Predseda Bratislavského kraja, Pavol Frešo, vtedy, koncom septembra 2012, výber kandidáta obhajoval. Azda by zaň dal i ruku do ohňa. Tvrdil, že výber bol korektný a transparentný. Zástupcovia seniorov

však vzniesli závažnú námietku nedostatku odbornosti, podmienku výberu kandidát nesplnil. Bolo mu vytýkané najmä etické zlyhanie, údajne sa preň vzdal riaditeľovania domova dôchodcov na Garbiarskej ulici pod tlakom hroziaceho odvolania Zastupiteľstvom mesta Košice počiatkom roka 2011.

Pavol Frešo nakoniec kontroverzného víťaza konkurzu poslancom BSK na vymenovanie nenavrhol. Azda bolo z čoho vyberať, ukončeného zúčastnilo ďalších jedenásť nádejných kandidátov, no Úrad BSK vyhlásil na sklonku roka 2012 nové výberové konanie. Súčasne s ním aj na riaditeľa Domova sociálnych služieb pre deti a dospelých Sibírska. Obe výberové komisie v decembri vybrali víťazov, ale na februárovom zasadnutí Zastupiteľstva BSK bola županom na schválenie navrhnutá len riaditeľka pre Sibírsku. Ďalší designovaný kandidát na riaditeľa Domova sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov Rača bol výkonom funkcie iba dočasne poverený. Nuž zdá sa, že argumenty tentoraz spočívajúce korektnosť už zmenených požiadaviek, novo vyhláseného výberového konania, majú opäť svoju váhu. Pikantným sa zdá byť aj výber samostatných komisií, keď víťaz výberu pre Raču skončil pri výbere na Sibírskej až ako 3. kandidát v poradí. Pritom zariadenie na Sibírskej je nesporne zariadením s menšími nárokmi na odbornosť i manažérske zručnosti. Tentoraz sa pán predseda Frešo vzdal výrokov, obhajujúcich výber komisie opäť pod vedením PhDr. Gabriely Némethovej, podpredsedníčky BSK. Račianske zariadenie tak má počas Frešovho volebného obdobia už troch poverených riaditeľov a jediné zastupiteľstvom schválenú a riadne vymenovanú riaditeľku. Otázkou je či predseda Frešo azda obchádza právomoci Zastupiteľstva BSK dočasným poverením v rade za sebou, teraz už druhým. Pritom za polrok prebehli dve výberové konania. Neúspešne? ...azda otázka patrí i k nadpisu tohto príspevku.

• 0905 803 527
 • martin@borgula.sk
 • www.borgula.sk

Ing. Martin Borguľa

POSLANEC ZA STARÉ MESTO

Zaujima ma miesto, kde žijeme
Povedzte mi, čo Vám vadí